

Warszawa, dn. 21 lipiec 2003 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

RPO-442894-I/03/HG

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu RP

Otrzymałem list (kopię jego załączam), którego autorka wskazuje, że obowiązujące przepisy nie gwarantują w pełni osobom niepełnosprawnym możliwości realizacji przez nich czynnego prawa wyborczego jakie zapewnia art. 62 ust. 1 Konstytucji RP.

Problem ten przedstawiłem już w wystąpieniu z dnia 26 lipca 2000 r. ówczesnemu Marszałkowi Sejmu RP Maciejowi Płażyńskiemu, zaś jego kopię pozwałam sobie przesłać Panu Marszałkowi.

Wprawdzie przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. (Nr 46, poz. 499 z późn. zm.) Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nakładają na wójta, burmistrza (prezydenta miasta) obowiązek dostosowania lokali obwodowych komisji wyborczych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych oraz mogą one korzystać przy głosowaniu z pomocy innych osób, jednakże tego rodzaju rozwiązania nie zapewniają tym osobom pełnej możliwości korzystania z przysługującego im z mocy art. 62 ust. 1 Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego. Wskazują na to doświadczenia nie tylko z poprzednich wyborów prezydenckich, parlamentarnych czy samorządowych, ale także z głosowania w referendum ogólnokrajowym dotyczącym przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, jakie miało miejsce w dniach 7 i 8 czerwca br. Wiele bowiem osób niepełnosprawnych, upośledzonych fizycznie, niezdolnych było do opuszczenia domu i udania się do lokalu obwodowej komisji do spraw referendum. Wydaje się więc konieczne odstępianie od bezwzględnego wymogu osobistego głosowania i wprowadzenie przepisów zezwalających tej grupie wyborców na głosowanie przez

pełnomocnika, czy też za pośrednictwem środków komunikacji. Z takiej formy głosowania - jak wskazałem w poprzednim wystąpieniu - mogłyby również korzystać osoby hospitalizujące się w domu, w szpitalach, przebywające w domach pomocy społecznej, zakładach karnych, na polskich statkach morskich oraz poza granicami kraju.

Z obowiązku osobistego głosowania przez niepełnosprawnych zrezygnowano w szeregu państw europejskich i dopuszcza się w nich różne formy głosowania, co szczegółowo przedstawiłem we wcześniejszym wystąpieniu.

Z propozycją stworzenia, określonej kategorii osób, w ściśle określonych przypadkach, możliwości głosowania przez pełnomocnika wystąpiła także w 2000 r. do Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ordynacji wyborczych do Sejmu RP i Senatu RP oraz o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta RP Państwowa Komisja Wyborcza, jednakże propozycja ta nie zyskała wówczas aprobaty Komisji.

Wiadomo mi, że aktualnie wpłynął do Sejmu poselski (PiS) i przygotowany już jest rządowy projekt ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu. Dlatego też działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Marszałka z uprzejmą prośbą o przekazanie mojego wniosku do właściwej komisji w celu rozważenia możliwości wprowadzenia przepisów umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełną realizację zagwarantowanego w Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego. Problem ten jest niezwykle istotny i wymaga wszechstronnego przeanalizowania, bowiem już w przyszłym roku czekają nas wybory do Parlamentu Europejskiego.

/-/